

Je za ničením civilizácie integrálna ekológia?

Guido Vignelli

22. novembra 2021 ✝ *Spoločnosť*

Zdroj: Needpix

Ekologický posun paradigmy

Je pomerne dobre známe, že z toho mála, čo je dobré a solídne, čo ešte v našej spoločnosti pretrváva, pochádza zo zvyškov kresťanskej civilizácie. Táto civilizácia založená pred dvetisíc rokmi umožnila ľuďom vybudovať to, čo sa dnes nesprávne nazýva stredoveké kresťanstvo.

Dominantná intelektuálna trieda sa dnes usiluje nahradiť upadajúcu „modernú civilizáciu“ civilizáciou založenou na „novej kultúrnej syntéze“, v rámci ktorej rozpracúva koncepciu sveta, človeka a Boha.

V priebehu 20. storočia sa sekularisti a kresťanskí demokrati pokúsili vypracovať program, ktorý podporoval postkresťanský, sekulárny „integrálny humanizmus“, ktorý nebol ani náboženský, ani ateistický. Jeho výsledkom bolo, že katolícky svet akceptoval sekularizáciu, ktorá podporovala dechristianizáciu spoločnosti.

Dnes sa filozofi, sociológovia, politológovia, vedci, dokonca aj teológovia snažia vymyslieť „nový humanizmus“, na ktorom chcú vybudovať „spoločný domov“ a zachrániť modernú spoločnosť pred jej rozpormi a krízami.

Tento program však obsahuje paradoxy, ktoré hraničia s provokáciami. Vychvaľovaný „nový humanizmus“ v skutočnosti pozostáva z „integrálnej ekológie“, ktorá redukuje človeka na obyčajnú zložku životného prostredia. Plánovaný „spoločný domov“ je redukovaný na sociálno-biologické prostredie identifikované s ekosystémom Zeme. Vytúžená „nová civilizácia“ by vznikla opustením kultúrnych, spoločenských a politických základov tradičnej a kresťanskej civilizácie.

V tomto programe chýba akákoľvek zmienka o Vykúpení, o spáse duše, o nadprirodzenom večnom živote, ba dokonca aj o Bohu. Je založený na pozemskom a imanentnom poňatí sveta, človeka aj náboženstva.

Tieto pohľady a návrhy možno nájsť už v encyklike pápeža Františka venovanej ekológii (*Laudato si'*, 2015). Prípravná komisia synody o Amazónii (október 2019) ich doviedla do krajnosti pod vlajkou novej

paradigmy: „integrálnej ekológie“.

Úvod oficiálneho prípravného dokumentu synody obsahuje výzvu ku konverzii národov, štátov a dokonca aj Cirkvi v rámci „procesu integrálneho rozvoja a ekológie“ zameraného na podporu „diverzity“ a „pluralizmu“ nielen v oblasti životného prostredia, ale vo všetkých oblastiach, vrátane oblasti spoločenskej, kultúrnej a dokonca náboženskej.

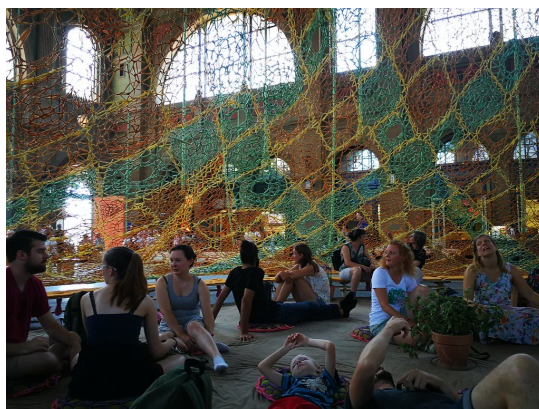
Program pre „integrálnu ekológiu“

Nedajme sa oklamať prívlastkom „integrálna“ pred slovom ekológia. Takéto manévry vyvolávajú dojem, že ide o integrálnu ideológiu, ktorá nie je redukcionistická a predpojatá, ale je vyvážená a koherentná, pretože sa zaoberá všetkými aspektmi reality.

Táto ekológia nie je integrovaná do kresťanskej vízie, ale naopak, kresťanská vízia je integrovaná do ekologického programu. Náboženstvo, kultúra a civilizácia sú redukované na environmentálne faktory v ekosystéme, ktorý je identifikovaný s planétou Zem, ako je jasne uvedené v Prípravnom dokumente (najmä v časti č. 9).

Tento ekologizmus je ideológia, ktorá prevracia tradičnú hierarchickú víziu vzťahu medzi svetom, človekom a Bohom. Božie zjavenie stavia stvorenstvo do služby človeku, človeka do služby Cirkvi a Cirkev do služby Bohu. Nový ekologický program toto poradie prevracia a stavia Boha a Cirkev do služby *integrity* človeka a človeka do služby integrity prírody. Táto integrita prírody pozostáva z kozmickej biodiverzity a environmentálnej rovnováhy. Uvedený dokument sa snaží zdôvodniť toto nové usporiadanie tvrdením, že v stvorenstve „je všetko vzájomne prepojené“ (č. 13). Všetky prvky v tejto schéme vzájomne súvisia na rovnostárskom základe.

Pri snahe zviest' masy a národy musia ekológovia využívať prapôvodné a atavistické pocity a inštinkty človeka vrátane náboženských či paranáboženských pocitov. Hoci ju ateisti i agnostikovia často vyzdvihujú, „integrálna ekológia“ sa implicitne hlási k náboženstvu: k uctievaniu Matky Zeme, konkretizovanému v uctievaní kozmu či v „kulte Gaia“.

„Strom Matky Gaie“

zdroj: Flickr

Ekológovia majú tiež svoj vlastný (falošný) profétizmus apokalyptického typu, ktorý sa prejavuje predpoveďami hroziacej environmentálnej katastrofy. Hoci tieto predpovede fakty pravidelne vyvracajú, ekológovia ich stále prezentujú ako bezprostredne hroziace a tvrdohlavo ich vždy posúvajú do ďalšej

budúcnosti.

Táto apokalyptická posadnutosť sa podobá fanatizmu Jehovových svedkov do takej miery, že ekologickí katastrofisti sú neraz označovaní ako „Svedkovia Gaie“ alebo Matky Zeme. Obaja títo svedkovia žiadajú od verejnosti slepú vieru v strašiacu predpovede, aj keď k týmto udalostiam nikdy nedochádza a svoje termíny neustále posúvajú do vzdialenejšej budúcnosti. Okrem toho, ako hovoria psychológovia, „*tí, ktorí vládnu strachu, vládnu spoločnosti*“.

Takto sa ekologizmus stáva neprirodzeným modlárstvom a ide proti civilizácii. Predpokladá víziu sveta, človeka a Boha nachádzajúcu sa medzi moderným materializmom a „postmoderným“ panteizmom. Preto je „integrujúca ekológia“ vlastne faktorom rozpadu náboženstva, kultúry a spoločnosti.

Recyklácia neúspešných ideológií

Ekologické hnutie vyvíja maximálne úsilie pri recyklácii, ale nie odpadu, ale skôr pojmov, schém a hesiel starých revolučných ideológií, ako je marxizmus a ešte viac utopický socializmus. Dokáže ich napasovať na všetky vznikajúce kultúrne krízy a formulovať nové stratégie na získanie verejnej mienky.

Napríklad ekológovia inštrumentalizovali boj proletariátu, aby od kapitalistického systému vytĺkli „odcudzené“ ekonomické aktíva. Robia to tak, že recyklujú boj subproletariátu tretieho sveta požadujúceho vrátenie pôdy, ktorej sa „*zmocnil a ktorú drancuje svetový kapitalizmus*“. Obviňujú kapitalistov, že šíria „extraktivistickú“, produktivistickú a konzumnú ekonomiku, ktorá kontaminuje „prvotnú nevinnosť“ človeka a potláča autonómiu „svetových periférií“.

Okrem toho, ekologizmus nadväzuje na mýtus 18. storočia o „ušľachtilých divochoch“ a na heslo 19. storočia, ktoré pobádalo k „návratu k barbarstvu“, majúci na mysli mestské proletárske masy, ktoré bolo potrebné evanjelizovať. Táto ideológia recykluje toto heslo, pričom národy na „*perifériách* (tretieho) *sveta*“, marginalizovaných vyspelou spoločnosťou, vyzýva k „*návratu do divočstva*“.

Náboženský ekológovia prevrátili pojem evanjelizácie. Napríklad, podľa vyššie uvedeného Prípravného dokumentu (č. 13), Cirkev nemá evanjelizovať ľudí a kmene podobné tým v Amazónii, ale naopak, musí dovoliť, aby tí ľudia a tieto kmene evanjelizovali JU.

Pokiaľ ide o ich model „udržateľnej ekonomiky“, ekológovia recyklujú starý model utopického socializmu (počnúc Fourierom). Tvrdia, že odmietnuť treba nielen konzum, ale aj trh, priemysel a súkromné vlastníctvo. Hoci tvrdia, že vytvoria spoločnosť, ktorá bude „*striedma, hospodárna a šťastná*“, tento projekt by v skutočnosti viedol k chudobe a ekonomickej i morálnej biede.

Z mesta ako centra civilizácie do džungle ako necivilizovanej periférie

Život v spoločnosti je založený nielen na náboženstve, ale aj na civilizácii, ktorá je politicky organizovaná v rámci vlády zákona. Slovo „civilizácia“ pochádza z latinského *civitas*, čo znamená mesto, chápané ako stabilné spoločenstvo organizované v mestských centrách. Slovo „politický“ pochádza z gréckeho *polis*, čo taktiež znamená mesto, ale v súvislosti s mestskou správou a vládou. Slovo „zákon“ sa vzťahuje na grécke *jus* a latinské *rectio* – správu. Takže súkromný zvyk alebo verejný zvyk preto nemožno zdôvodniť iba samotnou skutočnosťou (že je to „žitá situácia“, ako sa hovorí dnes), ale musí smerovať k dosiahnutiu objektívneho dobra.

Dejiny ukazujú, že vyspelé civilizácie sa rodia vtedy, keď ľudské rodiny alebo spoločenstvá zanechávajú kočovný život lovcov, usádzajú sa ako zberači, spájajú sa do stabilných miest, politicky sa organizujú pod nejakou autoritou a riadia sa verejným právom, ktoré historicky môže byť korigované a obohatené kresťanským právom.

Naproti tomu, ekologistami vysnívaná „nová civilizácia“ nielenže nahrádza mesto lesom, politiku ekológiou, ale aj právny štát nahrádza *de facto* situáciou divokých kmeňov, ktorých myšlienky a zvyky sú vždy oprávnené a za každú cenu musia byť podporované. Ekologisti odmietajú nielen kapitalizmus alebo technokraciu, ale aj štát, mesto a dokonca rodinu a nahrádzajú ich spoločenstvom majetku a spontánnou a príležitostnou komunitou alebo kmeňom, tzn. primitívnymi formami združovania typickými pre barbarské alebo divošské komunity, ktoré svojim členom nemôžu poskytnúť ozajstný občiansky život.

Tá istá ideologická propaganda, ktorá vyzdvihuje politické ústavy a občianske práva (ktoré treba uznať každému), paradoxne podporuje „integrálnu ekológiu“, ktorá odmieta základy občianskej spoločnosti, ako sa prejavuje nielen v politike alebo v práve, ale aj v kultúre a rodine. Preto „nová ekologická civilizácia“ v skutočnosti pripravuje anti-civilizáciu.

Ekologistický program je v súlade s diagnózou civilizácie známeho talianskeho filozofa a historika Giambattistu Vica, z prvej polovice 18. storočia, ktorý ju považoval za skorodovanú „nezmyselnou kultúrou“ osvietenstva. Pred tromi storočiami tvrdil, že civilizácie, ktoré napredujú neusporiadaným spôsobom, majú tendenciu popierať svoje morálne a náboženské korene a riskujú, že upadnú do cynickej nesvätej anti-civilizácie, ktorá ich privedie späť do barbarského či divošského stavu. Táto regresia je veľmi nebezpečná, pretože pokročilé koncepčné a technologické nástroje dáva do služby nemorálnych a nezriadených vášní. Vico dospel k záveru, že jediné východisko z tohto nebezpečenstva spočíva v oživení prežívajúceho náboženského a morálneho ducha vo vedomí obyvateľstva. TOTO riešenie treba predložiť dnešnej umierajúcej civilizácii.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/je-za-nicenim-civilizacie-integralna-ekologia/>